Rkt. župski ured
MALI STON Dalmacija

Poštarina plaćena u gotovom

VJESNIK ĐAKOVAČKE BISKUPIJE

God. VII. Đakovo, svibanj 1954. Broj 5

JOZUA

Putujući u obećanu zemlju, nađoše se Židovi opet pred nepremostivom zaprekom. Trebalo je prijeći rijeku Jordan. I zapovijedi Jozua, da svećenici ponesu zavjetni kovčeg, a sav narod u udaljenosti od dvije hiljade lakata pomatra čudo, što će se dogoditi. „I kad nosioci kovčega dođoše na Jordan i svećenici, koji su nosili kovčeg, staviše noge na kraju vode, a Jordan je bio prešao preko svojih obala, za cijelo vrijeme žetve, tada se ustavi voda. Voda, što je pritjecala odozgor, diže se gore kao nasip, a voda što je tekla k moru, oteče sasvim A svećenici, koji su nosili kovčeg zavjetni, stajali su na suhu usred Jordana tvrdo, dok sav narod ne prijeđe preko Jordana" (Jos 3,16-17).

Zavjetni kovčeg — foederis arca — Marija! Crkva Božja — novozavjetni Jozua! Naređuje svojim svećenicima, da pođu u nabujale vode svakog vremena noseći zavjetni kovčeg.

I kao što je sudbina Izraelskog naroda bila neodoljivo vezana uz tu svetinju, tako je uz štovanje Blažene Djevice neodoljivo povezana naša kultura i civilizacija. Najprije je to štovanje bilo jednostavno i neznatno, zatim se razvijalo sve jače, sve do danas. Ima manje od od stotinu godina, još u času nastajanja kraljevstva novca, Ona se ukazala u Lurdu i Saleti. Nije se bez sumnje objavila slučajno u jeku I. svjetskog rata djeci u Fatimi. A pojava „Lakrimacije", koja već 9 mjeseci uzbuđuje Sirakuzu — prema službenoj objavi sicilijanskih biskupa autentično je čudo.

I zato je naše vrijeme, što ga toliko muče svi demoni realizma i materije, više Marijino od svih do sada. I da se naglasi ta Marijina uloga, Crkva proglašuje cijelu ovu godinu Njezinom. Upravo pred stotinu godina je Papa Pio IX u enciklici „Ineffabilis Deus" ponovio riječi Jozuine: „Pristupite ovamo i čujte riječ Gospoda, Boga svojega!" (Ibid 3,9). „Evo jedno ljudsko biće sastavljeno od tijela i duše kao i vaše, načinjeno od zemlje kao što ste i vi, i to je biće tajanstveno nepovrijeđeno od bijede i unutrašnje prljavštine, što svatko od vas i suviše poznaje i nosi. Ta je žena bila čista, posve čista, kao što je svatko od vas u najboljim svojim časovima tek sanjao da može biti. Gledajte je, poštujte je, tu Ženu vječnog djetinstva, Netaknutu, Uzor, Mariju, Majku Božju".

I našem vremenu papa Pijo XII. dovikuje svete 1950 godine: „Evo kovčeg zavjeta Gospoda sve zemlje poći će pred vama preko Jordana" (Ibid 3,11). On nam veli: „Vama, koji tako mučno nosite teret materije i koji smatrate, da je ona konačno tumačenje — alfa i omega — svega, vama, koji osjećate svu tjeskobu svoje tako kratke sudbine, vama velim: gledajte! Evo jedno ljudsko biće slično vama, koje je pobijedilo smrt, koje je prešlo nekom nadnaravnom milošću granice života, za koje je vrijeme i vječnost bila neka jedinstvena stvarnost. Taj san života, koji vas muči, baštinila je ona sama — Marija, Majka živoga Krista!

Marija — foederis arca — Bezgrješna i na nebo uznesena je znak, u kojem ljudi našeg vremena nalaze nadu.

„A svećenicima zapovjedi Jozua: „Dignite kovčeg zavjetni i idite pred narodom!" (Ibid 6). Koliko li svetih veza između Nje i svećenika! „Dva je predivna čuda — veli Olier — Bog načinio u Crkvi: svećenika i svetu Djevicu."

„Kao što ju je vječni Otac — veli sv. Ivan Eudes — učinio dionicom svoga Božanskog očinstva, kad je odredio, da Ona rodi Njegovog Sina, isto tako to svoje o č i n s t v o predaje

svećenicima i daje im vlast, da formiraju istoga Krista u presvetoj Euharistiji i u dušama vjernika“.

„Kao što je Duh Sveti uz pomoć Blažene Djevice izveo svoje remek — djelo, Utjelovljenje Božjega Sina, isto se tako — nastavlja isti svetac — združuje sa svećenicima, po njima nastavlja djelo otkupljenja svakoga kršćanina u prostoru i vremenu“.

„I konačno — završava svetac — kao što sve milosti, koje nam dolaze iz Presvetoga Srca, dolaze preko Marijinih ruku, isto nam se tako sve te milosti daju po svećeničkoj službi“.

Nabujali Jordan grijeha i zemaljštine teče pred nama. A na nama leži odgovorna zadaća nositi zavjetni kovčeg i poput Židova nastaviti put preko njega, formirajući Krista u dušama, nastavljajući djelo Njegova Otkupljenja i dijeleći ljudima Njegove milosti. Posebno u godini Njegove Majke!

I molimo pouzdano: Dobra Majko, Ti znaš, koliko smo slabi, da se natječemo s Tobom u svetosti, u odgovornoj zadaći. Pomozi nam! Neprestano nas potiči! Nadoknadi naše propuste! Što će od nas biti bez Tebe? — Ti si Majka i Zaštitnica našeg svećeništva!

Najdivniji cvijet mjeseca svibnja u Marijinoj godini jest štovanje Blažene Djevice. Najdivniji jer cvate cijeli mjesec — što više cijelu ovu godinu, — jer cvate po cijelom cvijetu i u najrazličitijim bojama raznih pobožnosti: molenja Krunice, propovijedi, pjesama... I zato nama svećenicima — nosiocima zavjetnog kovčega, nosiocima Marijinog štovanja, naređuje sv. Crkva na usta Mojsijeva: „Pazi na mjesec novih plodova i prvi u proljeće“ (Deut 16,1).

„A sv ćenici koji su nosili kovčeg zavjetni, stajali su na suhu, usred Jordana tvrdo“ (ibid 17).

Haec doce et exhortare

(Nacrti za propovjedi o glavnim kršć. istinama)

17. Sveta misa.

U životopisu sv. Ambrozija, biskupa u Milanu, čitamo ovu značajnu zgodu: Nad Milanom su se nadvili crni, tmasti oblaci. Car je zapao u mreže krivovjeraca, pristao je uz Arijevce. Tražio je od Ambrozija, da im on pristupi, a kad je ovaj to odbio — nastaju teški dani progona i za biskupa i za njegovo stado. Zatvori su se punili — pritisak je bivao sve jači. U tim danima nevolje biskup se često pitao: Što ću učiniti, da mi stado ostane vjerno Crkvi katoličkoj? Sveti se biskup nije pokušao osloniti na svoju govorničku sposobnost, iako je prekrasno propovijedao, nego je nastojao okupiti svoje vjernike oko oltara, da uz divne starinske crkvene pjesme skupa sa svećenikom sudjeluju kod sv. mise. To se duboko usjeklo u duše svih prisutnih. Nakon mnogo godina piše sv. Augustin u svojim uspomenama: Kako sam nekad plakao kod pjevanja himana i pjesama, kako sam bio zanesen zvucima, koje je tako milo Crkva izvodila! Predragi! I mi se danas koji puta pod teretom događaja u neprilici obaziremo za sredstvom, kojim ćemo sačuvati vjernost vjeri svojih predaka. Kad je prije nekoliko godina jedan naš crkveni velikodostojnik na rastanku upitao sv. Oca, što će poručiti Hrvatskom Narodu, on mu je odgovorio: Neka revno idu k sv. misi! Sv. je misa dakle velika stvar, kad se u nju polažu tolike nade. *Sv. misa je nekrvna žrtva NZ., u kojoj se Isus Krist pod prilikama kruha i vina neprestano prikazuje za nas svome Nebeskom ocu.*

1. Pojam i vrste žrtve — Želimo li shvatiti smisao žrtve, treba prvo shvatiti smisao našega života. Bilo je to u Švicarskoj u nekome zavodu za gluhonijeme. Vjeroučitelj se našao pred teškom zadaćom — kako će ovim nesretnicima protumačiti smisao njihovog života? Došao je na originalnu zamisao. Na slijedeći sat vjeronauka ponio je jedan zeleni list s drveta i šareno krilo leptira. Stavio je oboje pod povećalo. Djeca su razrogačenih očiju, sva zadivljena, promatrala čas zeleni list, čas šareno krilo leptira. Zelena boja, mikroskopski povećana, nije drugo do milijun sitnih tjelešaca matematičkom točnošću raspoređenih po listu, a šareno krilo leptira milijun sitnih prašaka. Kad su se sva djeca nagledala ljepote prirode — sklopi vjeroučitelj ruke. Djeca sama to isto učine. On tada poklekne, a sva djeca za njim. Dao im je da zagledaju ljepotu stvorenoga — i tako ih priveo

Stvoritelju. On im je zorno pokazao; „Na svijetu smo zato, da slavimo Stvoritelja, kojega smo vidjeli u Njegovim djelima!"

Toga Stvoritelja možeš tako slaviti, da u duši svojoj nosiš misao o ljepoti Boga. Ali ti nisi samo duh, ti imaš i tijelo. Zato treba i vanjskim načinom, na vidljiv način proslaviti Boga. No nije dosta to učiniti samo riječima tj. molitvama i pjesmama. Svemu tome treba još nešto pridodati.

a). Sunce se pojavljivalo na čistom, plavom obzorju iza brda Ararat. Što je svijetlo bivalo jače, slika koju je ono obasjavalo, bivala je jezovitija. Drveće ogoljelo, trava i cvijeće posušeno. Najteži utisak ostavljali su ljudski leševi amo — tamo razbacani. Lica od straha iscerena i izobličena, a ruke se grčevito drže za kakav bus ili grm.

Tom poljanom stupa Noa sa svojima — jedini spašeni — kad su izašli iz barke. Sada mu je bilo jasno: Bog je gospodar života i smrti. On je ljude uništio, mene i moje iz milosrđa spasio — Njemu sam se dužan klanjati, Njemu zahvaljivati! I nije dosta, da Mu se samo u mislima ili samo u riječima zahvali — podiže oltar i prinosi Bogu *žrtvu zahvalnicu* od svih čistih životinja.

b). Razumijete li žrtvu Abrahamovu? Sam Bog o ponoći govori Abrahamu: „Uzmi Izaka, sina svojega, jedinca svojega, kojega ljubiš, pa idi u pokrajinu Moriju i ondje ga prinesi za žrtvu paljenicu na jednom od brda, što ću ti pokazati" (Gen 22, 1, 2). Kao grom iz vedra neba djelovale su ove riječi! Vani na pašnjaku pasu stada ovaca i koza Abrahamovih — ali Bog nije poželio takvu žrtvu. On traži više! Abraham ima 318 slugu i sluškinja — ali Bog traži više: „Jedinca svojega, kojega ljubiš". Kako odgovara Abraham? Jednom riječi: „Adsum — Evo me!" Ja ti dajem sve! Sve imanje svoje! Svoga sina! Samoga sebe! To je smisao ove žrtve — potpuno predanje samoga sebe — *žrtva klanjanja.*

c). Iza istočnoga grijeha to je predanje imalo još jedan smisao. Ljudi su osjećali: Sagriješili smo i sa strahom su, gledajući prema nebu, postavljali toliko puta pitanje: kako ćemo se osloboditi grijeha, riješiti se krivice? Prišli su žrtvama. Mislili su: Zapravo bi svoj život trebali položiti kao zadovoljštinu; jer to ne smijemo, uzimamo životinje i prolijevamo njihovu krv po oltaru. Neka životinja pogine mjesto čovjeka! Sada je žrtva postala i zadovoljština. I u Jeruzalemskom hramu je tekla krv i tražila smilovanje. Jedanput godišnje sabrao se sav narod. Bio je to dan strogoga posta i potpunog mirovanja — dan pomirenja! Najsvečaniji čas je nastupio, kad je sav narod klečao podno oltara. Žrtvovan je mladi junac, jedan ovan i 7 jednogodišnjih jaganjaca. Veliki je svećenik krvlju tih žrtava poškropio narod i ušao u svetinju nad svetinjama i tu pored kovčega zavjetnoga prolio ostatak krvi (Lev 29, 7-11 i Num 23, 26-32). Što je ta prolivena krv htjela reći nego da bude zadovoljština za grijehe — *žrtva pomirbena.*

d). Kad je Salomon postao kraljem i učvrstio svoju vlast „ode na najugledniju visinu Gabaon i tamo prinese 1000 žrtava paljenica"... moleći Gospoda.. „daj sluzi svojemu srce razumno, da može vladati narodom tvojim i da zna razlikovati između dobra i zla" (3 Reg 3,4,9). To je bila izrazito *molitvena žrtva.*

Žrtve St. Zavjeta bile su ili *krvne:* čiste domaće životinje starije od 8 dana i golub; ili *nekrvne:* jelo (brašno kolač kruh), piće (ulje i vino) i kad (tamjan).

2. Smisao sv. žrtava — a). Smisao svih žrtava St. Zavjeta — od prve žrtve, kad je Abel prvi puta zaklao jagnje i spalio ga Bogu na čast, pa dok se nije razderao hramski zastor u Jeruzalemu, u znak da je on prestao — prinosili su ljudi Bogu vidljive darove na taj način što su ih potpuno ili djelomično uništavali, da Mu iskažu čast kao najvišem Gospodaru.

b). Ali to još nije potpuni smisao žrtava St. Zavjeta. One su u isto vrijeme imale i jedan drugi, mnogo uzvišeniji smisao: da budu slike, jedine Boga dostojne žrtve — žrtve utjelovljenoga Sina Božjega na križu i neprestanog obnavljanja te novozavjetne žrtve u sv. misi.

Posve jasno govori Bog na usta proroka Malahije: „Niste mi mili i ne mogu primiti žrtve iz vaših ruku. Jer od istoka sunca do zapada njegova veliko će biti ime moje medju narodima, i posvuda će se žrtvovati imenu mojemu i prinosit će se čist prinos" (Mal 1, 10, 11).

Još jasnija slika sv. mise je žrtva Melhizedekova. Kad se Abraham vraćao kao pobjednik, oslobodivši svoga nećaka Lota, izidje pred njega Melhizedek, kralj salemski, „donese kruh i vino, on je bio svećenik Boga višnjega; i blagoslovi Abrama i reče: Blagoslovljen da si, Abrame, od Boga Višnjega, Stvoritelja neba i zemlje" (Gen 14, 18, 19). Ovaj svećenik-kralj, koji tako nenadano nastupa, prinosi svoju žrtvu i opet nestaje, jest slika svećeništva i žrtve Isusa Krista. To svečano kazuje i psalmist: „Ti si svećenik po redu Melhizedekovu" (Ps 110, 4)! Ove riječi svjedoče, da je Melhizedek svojom žrtvom slika budućega Mesije i da prema tome

žrtva Isusa Krista mora toj žrtvi biti slična. Žrtva Melhizedekova doduše nije slična žrtvi na križu, ali je napadno slična sv. misi, koju je Krist prvi puta prikazao na zadnjoj večeri i od onda je danomice iznova prikazuje služeći se novozavjetnim svećenicima. Sv. oci su jednodušni u tome, da je žrtva Melhizedekova slika sv. mise, a Tridentinski sabor uči, da se je „Krist iskazao kao svećenik do vijeka po redu Melhizedekovu prikazavši svome nebeskom Ocu kao žrtvu svoje tijelo i krv pod prilikama kruha i vina“ (DB 938).

3. Sv. misa — Žrtva Novoga Zavjeta. — Te su žrtve S. Z. bile Bogu ugodne i zato ih je izričito tražio: „Ovo prinosi na žrtveniku: Dva janjeta od godine, dan na dan bez prekida! To se ima kod vas prinositi... od koljena do koljena...“ (Exod 29, 38, 42). U N. Zavjetu ostaje samo jedna, od Boga naredjena, žrtva: „Ovo činite na moju uspomenu“ (Luc 22, 19). Vjerni svome pozivu, novozavjetni svećenici ispunjavaju taj nalog. Svakog dana prinosi se 300.000 sv. misa. Svake minute počinje 200 sv. misa. Svake minute 200 prikazanja. Svake minute 200 podizanja. Čim svane, počinju sv. mise u Evropi i Africi. Kad tu oko podne utihne zadnji „Ite missa est“ tada pristupaju k oltaru svećenici Amerike, gdje tada sviće. Kad se kod nas sunce približi zalazu, prihvaćaju sv. misu svećenici otoka Vel. Oceana. Dok mi u miru počivamo, čuju se zvona u Aziji, koja pozivaju k sv. misi.

Prinosimo kruh i vino, ali je taj dar malen za velikoga Boga, iako on simbolički označava sav rad i sve patnje naše. (Vidi P. Parsch. Sv. Misa). Pripovijeda se, da je nekom seljaku na njivi izrasla neobično velika repa. On odluči da tu repu pokloni kralju. Natovari je na ručna kolica i odvuče u grad pred kraljev dvor. Iznenadjeni sluge gledaju s prozora i pitaju ga, šta želi. Seljak ih zamoli, da ga puste pred kralja. I gle, u čas, kad je podigao repu, da je preda kralju, pretvori se ona u grumen zlata. Obradovan tolikim darom, kralj ga vrati seljaku. Ne osjećate li, da je u ovoj priči sakriven duboki smisao sv. mise? Kruh i vino iz prikazanja maleni su, zato iza prikazanja dolazi pretvorba. Kruh i vino postaje tijelo i krv Kristova, dostojan dar nebeskom Ocu! To je eto naša nekrvna žrtva N. Zavjeta.

303. godine izveli su pedesetak kršćana na sud, jer su sudjelovali kod sv. mise. Sudac upita vlasnika kuće, u kojoj se sv. misa prikazala: „Zašto si to učinio?“ Jednostavan, priprost odgovor: „Mi kršćani ne možemo živjeti bez sv. mise!“ Shvaćaju li kršćani XX. vijeka ovaj odgovor? Doklegod smo mi stvorenja, moramo priznavati Boga svojim gospodarem. To najbolje činimo žrtvom sv. mise. Mi ne želimo Boga svojim darovima obogatiti, nego Mu samo na vanjski način izraziti svoje potpuno predanje. Molimo zato kod svakog podizanja: „Oče, evo me! Čini, što te volja! Da budem bogat ili siromah, da budem zdrav ili bolestan - to je tvoja stvar! Ti si Gospodar - ja sluga! Ti si Stvoritelj - ja stvor! Ti si Otac - ja tvoje dijete!“

18. Križ i sveta misa

1) Svima nam je dobro poznata zlatna knjižica „Nasljeduj Krista“. Napisao ju je pobožni redovnik Toma Kempenac u XV. stoljeću. Original se već davno izgubio, no to ne znači ništa. Knjižica se u stotinama tisuća primjeraka sačuvala i raširena je po cijelom svijetu - iza sv. Pisma sigurno najčitanija kniga. - Slično je i sa žrtvom Kristovom na križu. Prinesena je prije 1900 godina. Izvorne krvne žrtve već davno nema. Sačuvala se nekrvna i ostat će do konca svijeta. Sačuvala se u stotinama hiljada primjeraka, koliko se prinosi sv. misa na cijelom svijetu. I kao što spomenuta knjižica „Nasljeduj Krista“ ima za naš duhovni život istu vrijednost kao i izvorno djelo - isto tako i sv. misa ima iste učinke kao i žrtva Isusova na križu.

Osim toga imamo od čitanja „Nasljeduj Krista“ istu korist bilo da uzmemo u ruke skromno pučko izdanje ili raskošno - kožom uvezano i zlatorezom i umjetničkim slikama ukrašeno. Jednako je i u tihoj sv. misi isti zalog neizmjerne ljubavi Božje, kao i u svečanoj sv. misi. Bilo da Papa okružen i poslužen kardinalima i crkvenim velikodostojnicima prinosi sv. misu u velebnoj katedrali sv. Petra - bilo da je prinosi misionar medju poganima u kakvoj skromnoj, slamom pokrivenoj kapelici - učinak je isti. To je zato, jer je kod žrtve na križu i u sv. misi isti svećenik, koji prinosi, isti dar, koji se prinosi.

2) Križ s umirućim Sinom Božjim - bio je sablazan za Židove, a ludost za pogane! On je kao gustom tamom obavijen i za mnogoga kršćanina. Gdje je ključ za rješenje zagonetke Velikog Petka? Žrtva na križu je najsavršenija žrtva, koju je Otac zatražio od Sina!

Osamsto pedesetih godina vladao je kavkaskim

plemenima plemeniti kralj, imenom Šamil. Podmitljivost upravnog aparata, koja je bila silno raširena, porazno je djelovala na moral podanika. Da bi to zlo, tu rak ranu, iskorijenio, izdao je zakon: Kome se bude dokazalo, da je primio mito, bit će kažnjen javno pred narodom s 50 udaraca bičem. I gle, prva koja je izvedena preda nj i osudjena - bila je njegova majka! Kralj problijedi kao mrtvac na tu vijest i tri dana proboravi u samoći. U njemu se vodi ogorčena borba izmedju pravednosti i ljubavi. Četvrti dan izvede pred sabrani narod svoju majku, da se izvrši osuda. Kad su prvi udarci trebali pasti - zakloni on svojim tijelom svoju majku i udarci padoše na njegova ledja. Blijed i iscrpljen ispravi se nakon pedesetog udarca i rekne: „Pravdi je udovoljeno!“ Sin se žrtvovao za majku!

Kristova smrt na križu bila je najsavršenija žrtva pomirnica, a imala je ujedno i značaj žrtve zahvalne, poklonstvene i molitvene. Spasitelj je prikazao svome nebeskom Ocu svoje ljudsko tijelo i dušu - a i svoju volju u poslušnosti do smrti. Ta je Kristova žrtva neizmjerne vrijednosti, jer ju je prikazao ne samo čovjek, nego i Bog. Tom je žrtvom iskazana Ocu neizmjerna čast, a zasluženo pomirenje i milost za ljude svih naroda i svih vremena. Samo po sebi bila bi dostatna ta žrtva da se samo jednom prikazala, ali Krist se nije time zadovoljio. On je htio da velika, sveta žrtva ostane do konca svijeta. I to je učinio u sv. misi, koja nije drugo, nego nekrvno obnavljanje Spasiteljeve krvne žrtve na križu.

a) Isti je svećenik, koji obe te žrtve prikazuje. Sam Krist u purpurno-crvenoj misnici predragocjene krvi svoje prinosi veliku žrtvu Novoga Zavjeta. Nisu je prinijeli Židovi, koji su tražili smrt Kristovu; nije ju prinio Pilat, koji je Krista osudio na smrt, niti vojnici, koji su tu osudu izvršili. Svi su oni bili samo orudje najveće i najuzvišenije žrtve, a On je zaista „bio žrtvovan, jer je sam htio“ (Is. 53, 7).

A tko je glavni svećenik kod sv. mise? I opet Krist! Svećenik kod oltara, iako je pravi svećenik, on je ipak samo zastupnik, suradnik Kristov. Glavni prinosilac kod sv. mise na oltaru je vječni velikosvećenik Isus Krist. Nema sv. mise, koju ne bi Isus Krist osobno prinosio. Samo su dvije mogućnosti: ili je sv. misa prazna ceremonija ili moramo vidjeti Isusa Krista kako uzlazi na oltar, da ponovno prinese svome Ocu žrtvu Golgote. To što mi Krista ne vidimo svojim tjelesnim očima, ne mijenja stvar. U stvarima vjere nevidljivo je ista takva stvarnost kao i vidljivo. Mi čvrsto vjerujemo: Kadgod se prinosi sv. misa, uvijek je tu i Krist! On je prikazao prvu sv. misu, On prinosi svaku sv. misu, a i posljednju će prinijeti na sudnji dan, pred početak posljednjega suda. Za Krista je Duh Sveti po proroku napisao: „Ti si svećenik do vijeka po redu Melhizedekovom“ (Ps 110,4). Ove se proročke riječi ne bi ispunile kad Krist ne bi, kao nekoć Melhizedek, prinosio kruh i vino do konca svijeta. Dakle isti Isus Krist, onaj koji je prikazao svoje tijelo i dušu na križu prije 1900 godina, prikazuje to isto svoje tijelo i dušu na našim oltarima pod prilikama kruha i vina.

b) Isti žrtveni dar. Što je Krist prikazao na križu? Samoga sebe! On je žrtveno janje; tijelo i krv svoju, cijelo čovještvo svoje, On je prinio kao veliki žrtveni dar. Najvrjednije, što se moglo naći na zemlji, prikazano je na križu! Jedino to je bio dar dostojan, da se prikaže Bogu.

A što je žrtveni dar u našoj sv. misi? Isti taj Krist! Kod svake sv. mise prisutan je žrtveni dar križa; kod svake je sv. mise Jaganjac Božji zaklan na oltaru. Samo je način prikazivanja različit. Na križu se taj dar prinio na krvni, a na oltaru se prinosi na nekrvni način. Na križu je Krist prinošenje izvršio sam, a na oltaru se služi svećenikom, ali je u biti isti žrtveni dar tj. pravo tijelo i krv Kristova.

c) Isti učinci. Plodovi žrtve na križu su nam dobro poznati. Iskazana je najuzvišenija čast Ocu, dana je potpuna zadovoljština za grijehe ljudi i zaslužena je obilata milost za sve duše. Kod sv. mise isti se ti plodovi primjenjuju pojedinim ljudima. Ono što je na križu zasluženo, dijeli se po sv. misi.

Ova istina neka se duboko usiječe u naše duše: Žrtva na križu i žrtva sv. mise jedno su! Kad dakle idemo sv. misi - tad idemo križnim putem, koji vodi na Kalvariju. I kad prisustvujemo sv. misi - tad stojimo na Kalvariji podno križa. Svaki onaj, koji svijesno sudjeluje kod sv. mise, on je kao Ivan ili Marija pod križem Kristovim. Sudjelujmo zato kod sv. mise - kao Ivan ili Marija, a ne kao farizeji ili sluge velikih svećenika!

3) U Bavarskoj je 1633. godine vladala kuga. Žitelji mjesta Oberammergau-a su tom zgodom položili zavjet, da će svake desete godine prikazivati muku i smrt Spasiteljevu ako ih Bog poštedi od te pošasti. Od toga dana nije bilo više ni jedne žrtve crne smrti. Godinu dana kasnije, dakle 1634. izveli su po prvi put svoj zavjet i od tada redovno svake desete godine. Iz početka je dolazio svijet samo iz bliže oko-

lice, a kasnije i iz najudaljenijih krajeva: da prisustvuje tim t. zv. pasionskim igrama. Kod svake izvedbe bivalo ih je više, a 1934 na 1900-godišnjicu smrti Isusove, a 300-godišnjicu prve izvedbe - sabralo se blizu pola milijuna ljudi sa svih strana katoličkoga svijeta. Samo prikazivanje žrtve na Kalvariji ovako silno privlači ljude! A što bi tek bilo, kad bi se jednoga dana pronijela vijest, da će Spasitelj ponovno sići s neba i u Jeruzalemu u odredjeni dan ponoviti svoj križni put i smrt na križu. Ljudi bi u nepreglednim procesijama hrlili sa svih strana, da tom djelu Kristovom prisustvuju. I zadnji bi novčić žrtvovali, makar i bosi danima pješačili, samo da se u pravo vrijeme nadju tamo! Kad bismo imali živu vjeru, ne bismo morali ići u Jeruzalem, jer to isto imamo u svojoj blizini, u svojoj crkvi kod sv. mise!

19. Obred sv. Mise

Danijel O'Connel, veliki borac za slobodu Irske, poznat je kulturnom svijetu isto toliko zbog svoje žive vjere, kao i zbog političkih nastojanja. Jedan njegov životopisac pripovijeda o njegovom dnevnom pribivanju kod sv. Mise i veli, da se je na njegovu licu za vrijeme službe Božje čitala živa vjera u svete Tajne, kojima je pribivao. Čitavo njegovo držanje je pokazivalo, da on u duši proživljava žrtvu sv. Mise.

Baš to proživljavanje svete Mise je jedan od razloga, da medju čestim posjetiocima službe Božje nalazimo velika imena, zauvijek upisana u povijesti ljudskog roda, kao što su imena Galvanija, Ampera, Volte, Pasteura, Mauronija, Marconija ili imena onih, koji su svetu Misu ne samo slušali, nego i sami Bogu prikazivali poput Kopernika, našeg Boškovića ili Andrije Kačić-Miošića, čiju 250. godišnjicu rođenja slavimo ove godine. Oni i veliki broj poznatih imena u bližoj i daljnjoj prošlosti, kao i danas priznati velikani crpli su, po vlastitom priznanju, nadahnuće, snagu i pomoć za svoja životna djela - baš iz dnevnih pribivanja svetoj žrtvi.

Ti su veliki ljudi najbolji dokaz, da sveta Misa nije samo za žene, djecu i starce. Zato ćemo promotriti u ovoj propovijedi: Obred sv. Mise!

Katekizam nas uči: Sveta je Misa nekrvna žrtva N. Zavjeta, u kojoj se Krist pod prilikama kruha i vina neprestano prikazuje svom nebeskom Ocu.

Krist je naredio apostolima na posljednjoj večeri: „To činite na moju uspomenu“ (Luc 22, 19). Apostoli, u zajednici s prvim kršćanima, predano su vršili Kristovu naredbu. „Bili su postojani u lomljenju kruha“, kako vele Djela apostolska. Apostoli su izgovarali Kristove riječi nad kruhom i vinom. Zatim su činili isto što i Krist: davali su svete Tajne vjernicima. To je bila sv. Misa prve Crkve. Oko toga bitnog dijela, kroz nekoliko stoljeća je Crkva isplela vijenac najljepših molitava i obreda, koji zajedno s bitnim dijelom - pretvorbom i sv. Pričešću - čine današnju svetu Misu.

Sveta se misa dijeli u dva glavna dijela: katekumenska misa i misa vjernih.

Katekumenska misa. — Prvi su kršćani kod svojih sastanaka obavljali pripravu za „lomljenje kruha“: molitvom i čitanjem svetoga Pisma. Iz tih dvaju dijelova se sastoji katek. misa.

Molitva. — Prvi dio katek. mise obuhvaća molitve. Svećenik i predstavnik zajednice (ministrant) - svijesni veličine čina, koji započinju - mole izmjenično ispovjednu molitvu. Svećenik stoji podno oltara svijestan svoje nevrijednosti, da pristupi svetom činu. Nakon što se pokajao, moli još jednom, da Gospodin uzme od njega i čitavog naroda sva bezakonja, pa da čistim srcima svi pristupe svetinji nad svetinjama. Sve te molitve kao i „Ulaz“ i „Molitva“ čine s andjeoskim hvalospjevom prvi dio predmise - u kojemu *mi govorimo Bogu.*

Čitanje. — Poslanica i Evandjelje sačinjavaju drugi dio predmise, u kojem *Bog govori nama.* Govori nam preko nadahnutih pisaca St. i N. Zavjeta. Sve opomene i pouke sadržane su u onom dijelu Mise, koji se zove „Poslanica“, znak su ljubavi Božje i Njegovih slugu prema nama. Zato nakon riječi nama upućenih zahvalno govorimo: Bogu hvala! Svećenik pa duboko sagnut, moli, da mu Bog očisti srce i usne, da bi mogao „dostojno naviještivati Njegovo Evandjelje“. Evandjelje je riječ Kristova, zato ga vjernici pozdravljaju ustajanjem, a svećenik s počitanjem ljubi. Bog progovara sam svome puku, a svećenik, sluga Božji, tumači riječ svojega Gospodara. To je propovijed u svečanoj sv. Misi, koja je dio bogoslužja, i koju nazivamo riječ Božja u širem smislu. „Vjerovanjem“ se svršava predmisa. Ono je javna ispovijed i priznanje, da sve ono, što smo u Evandjelju čuli, vjerujemo i istinitim držimo.

Misa vjernika. — Ona počinje *Prikazanjem.*

Na zlatnoj plitici i u zlatnom kaležu prikazuje svećenik kruh i vino Bogu, koji će te darove *pobožanstveniti i vratiti* opet nama kao Kruh s neba i Vino, koje radja djevice. Žrtvu prikazuje ne samo za sebe, nego za sve vjerne kršćane - žive i mrtve - da svima bude na spasenje i za život vječni. Skupa s žrtvenim darovima predajemo i sebe, sav svoj rad i svoje patnje. Prikazujemo sami sebe i želimo, da i sami budemo pobožanjstvenjeni skupa s tim darovima, koje ćemo u sv. Žrtvi primiti, da se ispune riječi sv. Pavla: „Ne živim više ja, nego živi u meni Krist“ (Gal 2,20).

Prefacija. — Prelaz od prikazanja na pretvorbu jest prefacija, u kojoj zahvaljujemo unaprijed za veliki dar, koji ćemo primiti - svetu Euharistiju. Crkva ju je zaodjela biranim riječima i divnom melodijom, za koju je rekao veliki Mozart, da bi za nju dao sva djela svoje skladbe. Ta velika radost nalazi svoj odjek u trokratnim andjeoskim: „Svet“ i „Hosana“, a iza toga počinje nasvetiji dio svete Mise:

Kanon. — Taj dio traje od Predslovlja do Očenaša. Obuhvaća molitve prije i poslije Pretvorbe, koje spadaju medju najstarije molitve Crkve. Središte je Kanona Pretvorba u kojoj Krist obnavlja svoju smrt na Križu. Oko Isusa, koji silazi u Pretvorbi na oltar, Crkva je skupila najljepše misli i molitve: za sv. Crkvu na čelu s Papom i biskupima. Nama, članovima te Crkve, mora biti prva briga njezino dobro. Zato nju prvu preporučamo. Slijedi molitva za žive - u kojoj preporučamo svoje mile i drage i sve prisutne, kao i one, za koje posebno prikazujemo sv. Misu. Molimo za sve prisutne, ili doslovno za sve, koji okolo stoje. A s Isusom, koji će za koji čas sići i zajedno sa svima nama, čine svetu zajednicu sveci, od kojih neke posebno spominjemo i koje pozivamo, da nas u tim svetim načasovima zagovaraju. Oko nevidljivog križa kao da se kupe našim očima nevidljivi: blažena Djevica Marija, Apostoli s mučenicima iz prvih vremena Crkve. Zatim slijede dvije žrtvene molitve, u kojima svećenik moli Boga, da bi se udostojao ublažiti po Žrtvi i izvršiti pretvorbu, da žrtveni darovi „postanu Tijelo i Krv Gospodina Našega Isusa Krista“.

Pretvorba. — Dok svi u tišini kleče, svećenik uzima kruh, blagosiva i govori: *Ovo je tijelo moje.* Zatim poklekne i diže Tijelo Kristovo, da Mu se svi mogu pokloniti. Zatim uzima kalež s vinom i govori: *Ovo je Krv moja*... Ponovno poklekne i diže na poklon. Pretvorba je završena, i medju nama se nalazi Onaj, koji je za sebe rekao, da je Kruh živih, koji je s neba sašao. Na oltaru se nalazi odijeljeno Tijelo i Krv Kristova - naznačujući Njegovu smrt. Žrtvovan je Onaj isti, koji se žrtvovao na Kalvariji. Žrtva je bitno ista - različit je samo način. Sv. Ćiril Aleksandrijski veli: „Kad sam Isus kaže: Ovo je Tijelo moje, ovo je Krv moja! - tko u to smije sumnjati?“ Iza pretvorbe slijede opet dvije žrtvene molitve i tri zagovorne. U tim molitvama svećenik preporuča vjerne duše u čistilištu, one duše, kojih se želi posebno sjetiti, sama sebe i ostale, te napokon svih stvorenja.

S Očenašom počinje priprava za treći dio svete Mise, sv. Pričest. Molitva Gospodnja je najbolja priprava za primanje Tijela Kristova. Blagovanje svete Pričesti bilo je u običaju u prvo vrijeme kod svih, koji su prisustvovali sv. Misi. To je primanje pobožanjstvenjenog kruha, žrtvena gozba, bez koje nije učestvovanje u Žrtvi potpuno. Krist nije samo rekao: Ovo je tijelo moje i ovo je krv moja, nego je uz to dodao zapovijed: „Uzmite i jedite...“ On tvrdi nadalje „tko ne blaguje tijela moga i krvi moje, nema života u sebi“. Božanski život u nama, sjedinjenje s Kristom, nemoguće je bez primanja Krista. Svećenik zato uzima u svoje ruke hruh pretvoren u Krista, i čini isto, što i On: lomi ga i spušta u kalež uz riječi: „Ovo sjedinjenje i posvećenje Tijela i Krvi...“ Zato, jer je svijestan, da je to primanje nužno za vječni život, uzima u ruke sveto Tijelo i govori: „Uzet ću Kruh nebeski i zazvat ću ime Gospodnje“. Zatim sam sebe i ostale, koje pričešćuje, križa svetom Hostijom i govori: „Tijelo Gospodina...“. Svijestan Velikog Gosta u sebi zahvaljuje i moli, da „čistim srcem očuvamo ono, što smo ustima primili“. Zahvala, spojena s mislima dotičnog blagdana, nastavlja se u Popričesnoj molitvi. Nakon toga se okreće vjernicima i govori: Idite, Misa je (svršila), nagoviješćujući ne samo svršetak Mise, nego i početak poslanja svakog kršćanina: Nositi Krista u svijet, s Njim moliti, s Njim trpjeti i Njega riječju i djelom propovijedati svugdje i svakom.

Čežnja za velikim darom Kristovim, svetom Misom, dovodi svake godine brojne tisuće u pravi Kristov ovčinjak. Preko 10 tisuća školovanih ljudi u Engleskoj i desetorostruko više u Americi pristupaju svake godine u Kristovu Crkvu. Osjećaju, da im nešto fali. Krist u presv. Euharistiji i kolijevka toga Krista: sv. Misa. Oni nisu zadovoljni, što posjeduju Krista u Vjerovanju i Evandjelju. Oni ga hoće živa, jer prije ili poslije upoznaju dubinu Njegovih riječi: „Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje. Uzmite i pijte, ovo je krv moja“. (Matth 26, 26-27).

20. Sakramenat pokore

Medju najbolje filmove prošle, 1953. godine, ubraja se film „Moulin rouge" - Crveni mlin. Radi se tu o nekom slikaru Toulouse Lantreau, koji se nakon raskalašenog života nalazi na samrtnoj postelji. On se raskajava, zove svećenika, ispovijeda se i prima bolesničku Pomast, te spokojno umire. Jedna verzija filma trebala je prikazati, kako nakon ispovijedi dolaze u pamet slikaru vizije iz njegovog pokvarenog života. Medjutim jedan od cenzora, ustao je protiv toga, jer nakon ispovijedi za smrt nema mjesta takvim prljavštinama. Taj je film mogao i bez scene bolesničke Pomasti i sv. Ispovijedi biti dobar i s kršćanskog stanovišta - ali je to baš naglašeno u filmu. Tako se vidi kakvi su pojmovi o sv. Ispovijedi i kod filmskih producenata 20. st. Sigurno i publika, kojoj se želi ugoditi, ima barem o Ispovijedi u času smrti slične pojmove - jer se inače ne bi morala ta scena baš u filmu istaknuti. To je jedan mali primjer, koji govori o pogledima današnjeg čovječanstva na ovaj sakramenat.

Ustanova. — Toliki je traže za života, a mnogi, koji je ne traže za života, ipak to čine često na samrti, samo radi toga, jer su svjesni, da je sv. Ispovijed Božanskog podrijetla. Zaglupljivati i varati mogli bi svećenici samo neuke i priproste ljude, ali što je s ostalima? Kako to, da na primjer u Francuskoj, prema pisanju naše štampe, velik broj inžinjera obavlja sve svoje vjerske dužnosti? Naobraženost svećenika je doduše velika, ali ne toliko, da bi kroz stoljeća i još danas u toj osjetljivoj točki katoličke vjere, mogli vezati i zaludjivati tolike diplomate, liječnike, književnike, umjetnike i ostale pripadnike najkulturnijih slojeva svih naroda. To je naivno i pomisliti. Rješenje tog pitanja nalazi se u Evandjelju sv. Ivana, (20, 19) - gdje se navede apostolima riječi Kristove iza uskrsnuća: „Primite Duha Svetoga. Kojima oprostite grijehe bit će im oprošteni, kojim zadržite, biti će im zadržani". Uz to im je rekao: „Kao što je mene Otac poslao, i ja šaljem vas". Otac je poslao Sina radi spasenja ljudi - u tu svrhu šalje i Sin apostole - i daje im vlast, koju samo Bog posjeduje - opraštati grijehe. Krist je umro za sve ljude, i zaslužio svima spasenje, zato se morao pobrinuti, da oproštenje grijeha mogu dobiti svi grješnici do konca svijeta. Radi toga morala je ta vlast prijeći na sve biskupe i svećenike, kao nasljednike Njegovih učenika.

Pokora - opraštanje grijeha. — Crkva uči u Trident. Koncilu: „Ovaj sakramenat potreban je za spasenje onima, koji su iza krštenja pali, isto tako, kao što je Krst potreban još nepreporodjenima". Krist govori naime ekskluzivno ustanovljujući ovaj sakramenat: „Kojima oprostite grijehe..." Nikakova se druga mogućnost ne spominje. Zato nerazborito govore pojedini kršćani, da im ispovijed ne treba. Neki vele, da se oni sami pokaju i bez ispovijedi, drugi su uveli ispovijed pod „vedrim nebom". Za takve veli sv. Augustin: „Ima ih, koji misle, da je dosta za spasenje, ako ispovijedi svoje pogreške samo Bogu, pred kim nije ništa sakriveno, a ne će, ili ih je stid, pokazati ih svećenicima". A sv. Ćiril Aleksandrijski kaže: „Na dva načina svećenici opraštaju grijehe: kada podjeljuju Krst, i kada opraštaju djeci Crkve, koja su sagriješila i pokoru čine".

Pokora - velika milost i ljubav Božja. — Takvom je smatra velik broj kršćana kroz vjekove. Veliki Michelangelo ispovijeda se za života i na samrti vjerom jednog djeteta. Beethowen, kako to spominje njegov životopisac, sam traži sv. ispovijed, kad su mu navjestili smrt. Jedan od najvećih liječnika i učenjaka našeg stoljeća Alexis Carrel, prelazi na katoličku vjeru, ispovijeda se za života i na samrti sa izvanrednom pobožnosti. Oni i toliki drugi, smatrali su sv. Ispovijed znakom velike Božje dobrote i ljubavi. Takovom su je smatrali na samrti toliki bezvjerci - koji su u tom času priznali, da su jedino prkos, neznanje, ili strasti bili uzrok bježanja od tog sakramenta ljubavi. Bezbožni Voltaire urlao je od boli, što mu ne dovedu svećenika na samrti. Sve su to znakovi, da je Gospodin Isus vrlo dobro znao, što godi ljudskoj naravi i zato je uveo sv. Ispovijed. Ona je teret samo onima, koji su prekinuli s Bogom u svom životu. No, to znači, prezir ljubavi Božje u svemu, a ne samo u tom pitanju. U novije vrijeme, članovi nekih protestantskih sekta traže, da se uvede ispovijed, koju su nekoć izbacili njihovi osnivači. Neke su je sekte i uvele, ako ne kao sakramenat, a ono barem kao utjehu, što i te kako pokazuje, koliko je ta ustanova potrebna i prikladna ljudskoj naravi. Ona je odraz ljubavi Onoga, koji je rekao, da je došao zvati grešnike, a ne pravednike, da liječnika ne trebaju zdravi, nego bolesni. On je oprostio Mariji Magdaleni, i farizejima doslovno rekao, da Sin Čovječji ima vlast opraštati grijehe. On je tu vlast predao i svećenicima, koji od nje nemaju nikakve materijalne koristi, nego što više strahovitu odgovor-

nost i teret, koji teško pritište njihova ramena za čitavog života, ali su oni i svijesni, zajedno s vjernim kršćanima kroz stoljeća, da je to samo neizmjerno dobro čitavog čovječanstva, jer se u sv. Ispovijedi gotovo opipljivo osjeća ispunjenje one utješne riječi proročke: „Ako grijesi vaši budu crveni kao skrlet, postat će bijeli kao snijeg“ (Is 1, 18).

Poznata je priča o prosjacima sv. Martina. Bili su hromi, bolesni - živjeli su od prosjačenja. Jednog dana su čuli, gdje ide ophod s lijesom sv. Martina. Jer su znali, da kod takovih ophoda bude čudesnih ozdravljenja, počeli su bježati glavom bez obzira, da ne bi ozdravili. Kako bi onda živjeli! Takovih bolesnika na duši ima mnogo medju kršćanima. Znadu za Kristove riječi, da je došao tražiti i liječiti bolesne. Oni znaju, da je i izliječio mnoge, ali ipak bježe, jer ne žele zdravlja. Radije žive od napoja kojeg im svijet daje i više se vole valjati u blatu grijeha. Ne slušaju Kristovih riječi: „Dodjite k meni svi... opterećeni“. Ne žele se rješiti tereta. Nedavno su novine javile, da američke vlasti troše na suzbijanje kriminala i zločina više novaca, nego li crkve sviju vjera u toj državi. Kada ruka Božanskog Liječnika ne bi bila tako često i grubo odbijena, puno bi manje novaca trošilo ljudsko društvo za bolnice, ludnice, policiju, zatvore i slične svrhe. Grijeh je uzrok mnogim tragedijama pojedinaca, obitelji i naroda. Grijeh je izbrisao čitave narode s lica zemlje. Engleski sociolog Toymbee nabraja 19 civilizacija, koje su propale, jer su se iskvarile. Iz današnjih zala i pokvarenosti vidi on jedini izlaz: povratak k Kristu. To je uvjerenje mnogih velikih umova današnjice. Taj povratak vodi natrag preko sakramenta sv. Ispovijedi, druge daske poslije brodoloma; Božanske kupelji, u kojoj nečistoća grijeha poprima bjelinu snijega, kako to kaže Prorok. Amen.

Nijemi misijonar...

(O 200-godišnjici prenosa tijela sv. Bone u Vukovar)

„Izuj obuću s nogu! Jer mjesto, na kojem stojiš, sveto je tlo!“ (Exod 3,5). Te riječi kao da čuješ iz mraka dubokih hodnika, kad počneš ulaziti u katakombe. Stojiš, i sve ti se čini, da ćeš sada odnekle čuti tajinstveno pjevanje onih, koji su posvećeni, da umru za Gospodina. Gledaš, i sve misliš, da ćeš sada ugledati povorku obučenih u bijelo i palme u rukama njihovim. Bojiš se zakoračiti, jer je tlo, na kome stojiš, natopljeno krvlju mučeničkom. Ovu istu zemlju gazile su noge onih, koji su odlazili, da se više ne vrate živi, nego mrtvi i proslavljeni.

„Izuj obuću s nogu! Jer mjesto, na kojem stojiš, sveto je tlo!“ Te iste riječi kao da čuješ, kad stojiš u franjevačkoj župskoj crkvi u Vukovaru pred staklenim grobom svetog Bone, mučenika. Jer i to je komadić svetih katakomba.

Pred krvavo-crvenom pozadinom, na krvavo-crvenoj tkanini leži Mučenik, naslonjen na desnu ruku, kao onaj, koji „počiva u miru“. Nad njim visi mač. Iza njega je buran život i krvava smrt.

Rimski martirologij imade o njemu samo ovo: „Romae, via Latina, sanctorum Martyrum Boni Presbyteri, Fausti et Mauri, cum aliis novem; qui in Actis sancti Stephani Papae describuntur“.

Predaja znade o njemu više. — Nekoć se nije zvao Bono. Bijaše poganin; odgojen, da vjerno služi bogovima otaca i da mrzi one, koji ne poštuju bogove. Bijaše vojnik i imađaše mogućnost, da silom progoni one, koji ne poštuju bogove. Tom se mogućnošću i služio.

Ali milost, koja je nekoć oborila Savla, bila je dosta moćna, da prosvijetli i obrati i njega. Kad upozna jedinu pravu vjeru, otvorenim je i čvrstim vojničkim srcem i prihvati. Papa Stjepan I. ga pokrsti i dade mu ime *Bonus*, to jest, Dobri. Još više: Bono-Dobri bi zaređen za svećenika. I od sada pije kalež, koji je namijenjen pastirima Crkve — biti progonjen, bacan u tamnicu i biti ubijan, kako proreče Isus.

Iza malo ili mnogo vremena svjetovne vlasti uhapsiše papu Stjepana, svećenika Bonu, svećenike Fausta i Maura i još devetoricu. Krivnja: nepoštivanje državnih bogova. Nagovaranja, obećavanja, prijetnje ništa ne pomogoše. Upotrebiše torturu. Ništa! Car Galijen, sin okrutnog Valerijana, dade mačem pogubiti Bonu. To se zbilo 1. kolovoza g. 260.

Skoro tisuću i pet stotina godina počivao je sv. Bono u mraku grobnice sv. Hermeta u Rimu. A onda odredi Providnost, da izađe na svjetlo i da nastavi nedovršenu svećeničku misiju.

Oruđe Providnosti bijaše o. Josip Janković, tadanji provincijal Bosnae Argentinae. Kao nekadanji definitor generalis stanovao je nekoć u Rimu i tako upoznao osobno papu Benedikta XIV.

Godine 1753 zamoli istog papu za relikvije kojeg Sveca „za duševnu utjehu naroda svoga u Srijemu i Slavoniji“. I doista, papa mu dade za njegov rodni grad Vukovar svete relikvije „glasovitog viteza i vrlog junaka Bone, slavnog misnika i mučenika, da bude prosvjetitelj, patron i obrana varoša vukovarskoga i svekolike države i vilajeta“.

Tijelo sv. Bone s krvlju, koju nadjoše svježu na kamenu, izvadiše iz grobnice sv. Hermeta, spremiše u drven kovčeg, koji omotaše crvenim svilenim užetom i zapečatiše. Kardinal Antonio Guadani otpremi svete moći iz Rima 15. ožujka 1753. U Vukovar stigoše 24. lipnja 1754. Na tu rijetku svečanost došle su procesije iz Bogdanovaca, Sotina, Šarengrada, Iloka, Sota, Tovarnika, Jankovaca, Nuštra, Vinkovaca, Bača, Plavne i iz drugih župa i filijala. Tijelo sv. Bone prenijelo je šest franjevaca najprije na veliki oltar, a poslije ga smjestiše zajedno s krvlju na oltar sv. Josipa, gdje je i danas. Svečanost je trajala osam dana uz svečane službe Božje i propovijedi o sv. Boni u više jezika. — Dokumenat, da je ovo uistinu tijelo sv. Bone, potpisa 24. lipnja 1754. nadbiskup Summa.

Ove je, dakle, godine dvijestota obljetnica, što je sv. Bono došao medju nas. Tko će reći, koliko je propovijedi izrečeno kroz to vrijeme na njegov dan kod njegova groba? Koliko je tisuća duša čulo Božju riječ iz usta odličnih propovjednika? Koliko je duša zamrzilo grijeh i uzljubilo krepost, koliko se tisuća kroz to vrijeme ispovjedilo i pričestilo? Kroz dvije stotine godina!

I svaki je od hodočasnika došao pred njegovo tijelo. I nije moguće otići odanle, a da ti dušom ne prodju ozbiljne misli: Gle, i taj je čovjek nekad bio živ i ljubio život i borio se za nj i drhtao nad njim i brinuo se za svagdanji kruh, ali hodajući po zemlji nije zaboravio misliti na ono, što je iznad zemlje; živeći u vremenu stigao je misliti na ono, što je vječno; i kad je došla najveća kušnja u njegovu životu, kad se pitalo: ili - ili, Bog ili bogovi, smrt ili život, odabrao je smrt, da nadje život u Gospodinu.

Tako je tijelo sv. Bone neprestana propovijed, i sv. Bono nijemi misijonar. I oni, koji odlaze od njegova groba, odlaze ozbiljniji, nego li su došli; u duši jači, nego li su bili; bolji nego li su došli.

Jačati duše, oplemenjivati duše u ovim predapokaliptičkim vremenima to je misija, koju je Providnost namijenila sv. Boni kod nas. Vjerujemo, da će ta misija biti osobito plodna ove godine, koja je dvijestota, kako je Mučenik došao k nama.

Put u Damask -

Najveći događaj moga života

(Svršetak)

Od betlehemske staje do brda Kalvarije hodao sam s neobičnom sviješću sve dublje meditacije i boli nalik na kucanje stare rane, koja nije zacijelila. Premda još nisam bio vjernik, odilazeći iz Judeje dospio sam dotle, da sam želio, da je ta priča istinita. Vraćajući se doma zamišljao sam knjigu, koju sam nazvao „Skeptik u sv. Zemlji“

Gledajući sada nazad na tu zamisao smatram je ignorantskom i bezbožnom. Uza sve to u nekim tjeskobnim rečenicama ove knjige pojavljuje se bol i osamljenost i razdijeljenost srca, što leži duboko zakopana u svakom čovjeku, koji je izgubio vjeru. Zadnje poglavlje te knjige bilo je daleko manje skeptično od prvog. Zaista, kad danas čitam tu knjigu, mogu raspoznati izmedju redaka blijedu prikazu vjere, što se vraća u život i dolazi kroz mračne hodnike misli, nalik na zoru, koja šutljivo struji kroz ulice upravo prije izlaska sunca.

Iza kako je knjiga objelodanjena, očekivao sam, da ću čitavu stvar zaboraviti. Ali nešto me držalo i nije me puštalo. Počeo sam vjerovati, da treba opet u svijetu podići etičke kršćanske zasade, jer svijet je postajao sve manje privlačiv, dok je nacizam pružao ruke zamrljane krvlju Židova i prihvaćao ruku boljševičke Rusije. Nijedan čovjek, koji ima oči da vidi i uši da čuje, ne može oprovrći činjenicu, da prije ili kasnije jedan veliki i jednostavni moralni naraštaj mora stati sučelice svijetu. U našoj generaciji svijet mora birati izmedju principa i koristi, izmedju dobra i zla.

Svaki čovjek - tako sam osjećao - mora doprinijeti što može toj borbi i stao sam razmišljati o djelu, koje bih ja mogao učiniti, da pomognem preporodu. Zamišljao sam, da izgradim kršćansku etiku u najjednostavnijim terminima. Sve više i više iznenadio sam se ustanovljujući veliku neupućenost svuda oko mene s obzirom na Kristov život i nauku.

Jednog dana rekoh samom sebi: „Napisat ću jedan zanosni Isusov život za dječake i pokušat ću ga obraditi kao zanimljivu priču u nastavcima za popularni časopis. Zvat će se *The Greatest Story Ever Told* (Najveća pripovijetka, što je ikad ispričana).“

U to doba nisam ni izdaleka pomišljao, da sam upravo na putu k obraćenju. Počeo sam čitati Novi Zavjet i razne poznate biografije našeg Gospodina: Renanovu, Papinijevu, pa i jednu od Charles Dickensa. Kroz dvije godine nastavio sam čitati i skupio mnoštvo bilježaka, dok nisam počeo osjećati, da bih naskoro mogao biti spreman, da napišem knjigu. Onda me nenadano sve više prevladala sumnja. Treba li uopće da pišem tu knjigu? Siguran sam, da me je smeo nutarnji sukob, jer sam se opirao priznati ili raspoznati, da me je hvatala napast, da čitavu stvar napustim ili drugačije zamislim. Došao sam do vrhunca krize, kad sretoh prigodom jednog objeda oca J. Cox-a, profesora na Fordamskoj Univerzi.

— „Kad ćete početi vašu pripovijetku?“ - pitao me.

Moj je plan bio, kako sam mu tumačio, da nanovo saberem građu u hronološkom obliku, kako je ispripovijedana u Evanđeljima.

— „A kako dugo“ — inzistirao je otac Cox — „kako dugo mislite, da ćete raditi taj posao?“

Ja sam mislio, da će trajati par sedmica. Otac Cox se dobrodušno nasmijao. Reče mi, da je o. M. J. Lagrange trebao više vremena za taj posao, nego ja i dodade: „Dat ću vam na dar njegovu ***Harmoniju četiriju Evanđelja***“.

Iza ovog razgovora posve sam jasno stavio pitanje, kanim li pisati knjigu ili ne? Nisam li ja bio tek sentimentalni putnik i tako pod dojmom pjesničkog čara Palestine? Ako se ponovo vratim u Palestinu, ne ću li je gledati mnogo objektivnije? To je bio jedini izlaz. Te noći odlučio sam po drugi put posjetiti sv. Zemlju.

Konac tog drugog putovanja bio je Bejrut u Siriji. Toga popodneva moja žena i ja vozili smo se kroz stepe i sniježne tjesnace Libanonskog gorja stvarno i doslovno na putu u Damask! Te smo noći spavali u gradu, u kojem je Pavao bio zabliješten dolaskom svijetla. Rado pomišljam, da je san te noći pun neobičnog i čudnog mira u srcu bio obećanje mog anđela čuvara.

Kod ovog putovanja unišao sam u zemlju Našega Gospodina preko sjeverne granice. Vidio sam snijeg na Hermonskom vrhuncu i kako mi je srce iupalo, dok sam prelazio preko pastirskih poljana i ponovo ugledao vode Galilejskog jezera. U to doba zbila se u meni neizmjerna promjena. Iza mog prošlog posjeta ovamo toliko sam čitao, toliko sam razmišljao, da je sav zrak bio zasićen historijskim mislima, kao da sam udisao nauku jednog blaženog života. Ovuda je On hodao i govorio ondašnjim jezikom liječeći bolesne, hraneći gladne, opraštajući griješnicima i nudeći spasenje slobodno i za sve. Sjedio sam u automobilu, ali duša mi je bila pred Njim na koljenima.

Kad sam se opet vratio kući, znao sam, da je moj pothvat još daleko preda mnom. Nisam bio spreman da pišem: moje neznanje bilo je tako očito, moje nezadovoljstvo tako veliko, da mi je trebalo još mnogo godina studija. Što sam više čitao, to sam više mislio, da mi je lakše moliti se. Došao je dan, kad sam upoznao, da sam došao kući. Bio je to dan, kad sam zamolio pokojnog oca Williama J. McGarry-ja D. I., da počne sa mnom pouku. Umro je u sredini moga studija, ali o. John Gardner, pisac u reviji „American“, i o. Martin Joseph Scott dovedoše me sretnog u ovčinjak Kristov.

Odonda je moja knjiga u toku izdavanja. Najprije je postala radio-program ***„The greatest Story Ever Told“***. Onda se pojavila kao dokončana. Može zvučati kao lažna poniznost, ako kažem, da znam, da je knjiga izašla bijedna prema onom, kakova je trebala biti. Ali ja tako mislim.

To je samo početak rada, što ću ga nadam se, učiniti. 50 je godina zanemarenog života iza mene. Moram raditi brzo radi tog protraćenog vremena. Radi toga molim sve dobre katolike, sve dobre kršćane, da se mole za mene. Svima, koji se osjećaju privučenima, pa su još prestrašeni i opiru se, poručujem, da nema puta k miru na zemlji osim po Učiteljevim tragovima.

Svećenik u društvu

Napisao Kardinal Suhard, nadbiskup pariski

(Nastavak 17)

Svećenik je dakle takoreći uvijek u „oficijelnoj misiji“. Kad ga Bog gleda i sluša, gleda ga i sluša kao poslanika ljudi. A kad ga gledaju i slušaju ljudi, gledaju ga i slušaju kao poslanika Božjeg. Neka bude svijestan i neka primjeni na svoj život, uz nužnu izmjenu, opasku Časnoga Bede: „Kad Anđeli dođu k nama, oni ispu-

njaju svoju službu izvana tako, da je ipak iznutra nikada ne prekidaju kontemplacijom“ (Beda Venerabilis, Expositio in Lucam 1,11-20. U Brevijaru: Jutrenja sv. Gabrijela, VI. lekcija).

Mistika pripadništva

Ta *mistika posvećenja,* koja kod službenika Božjih u isto vrijeme rađa i ponizno i duboko poštovanje prema božanskom dostojanstvu njihova svećeništva, kao i stalni zahtjev svetosti i neprestanu brigu oko prozirnosti, mora se popunjati *mistikom pripadništva,* da bude zaista duhovnošću posrednika. Jer samo po pripadnosti svojoj braći nalikovat će on Kristu. Bi li poistovetovanje bilo savršeno, kad službenik ne bi nastavljao i dijelio samu misiju svog Učitelja: biti Spasitelj ljudi? Čitav Krist nije samo Poklonik Očev, „Poštovatelj Božji“. On je također propovjednik Evanđelja i Dobri Pastir.

Ta zajednica sudbine s Kristom, po kojoj svećenik usvaja i preuzima na brigu sve Kristove otkupiteljske namjene, nije dakle nešto prekodužno. Ona nije ni pridržana za neku određenu kategoriju svećenika. Ona mora biti pred očima svima, jer je ona integralan dio svećeništva. Svećenik nije svećenik samo za sebe, nego u isti mah i nerazdruživo za Boga i za duše. To ne znači, da svi svećenici vrše to posredništvo na isti način. Svećenik pozvan na redovničko zvanje otkupne kontemplacije i ekspijacije, ostaje, čak i kad je odijeljen od samostana, postavljen ljudima za ono, što se tiče Božjih stvari“, jer on ne prestaje „*prinositi* prinose i žrtve za grijehe“ (Hebr 5,1). A svećenik, kojega Bog određuje za brigu oko duša, bilo iz dijecezanskog svećeništva, bilo u redovničkom duhu, sudjeluje u njihovu spasu čineći sebe *apostolom.* On je njima posebno „*poslan*“.

2. — RASPOLOŽIV

U velikoj ljudskoj porodici stanoviti su ljudi odgovorni za ognjište, za obrt, za narod. Svećenik uzima na brigu sve ljude, a napose njihovu dušu, onaj dio njihova bića, koji je pozvan, da ne propadne. On je knjigovođa njihovih duhovnih neuspjeha i uspjeha. Ali po tome imaju oni neka prava na njega. Taj vođ, koji njih nadilazi, njima je *zavjetovan,* „posvećen“. On je njihov „službenik“ (Matth 20,27; Jo 13, 14-15; 2 Cor 4,5). Svaki dan, povodom svega, treba on obnoviti to potpuno predanje, i sve bez razlike primati očinski, bratski i prijateljski. Ako je „najbožanskiji od svih božanskih zadataka surađivati s Bogom na spasu ljudi“, kako kaže Dionizije Aeropagit, to je za svećenika također opasna askeza. Nije baš općenita krepost biti uvijek spreman. I uvijek biti nazočan — i to potpuno kod svega, što se rekne, što se čuje, što se radi.

Nikad se ne će moći dosta ponavljati Oca Chevrier-a: „Svećenik je čovjek, kojega jedu“. I to nesamo zato, što ga njegovi poslovi priječe, da radi drukčije, nego zato, što je njegova očinska dužnost, da sama sebe daje za hranu svojoj djeci poput onoga uzvišenoga „Pelikana“, s kojim liturgija i kiparstvo naših katedrala uspoređuje Krista na njegovoj Euharistijskoj Gozbi.

Ovo radikalno odbijanje onoga, što se usuđujemo nazvati duhom „funkcionarizma“ (birokracije), tu sposobnost neposrednog prilagođavanja i simpatije, koja razumijeva i pomaže, za nju će svećenik naći snage u onim krepostima, koje su specifično njegove, — bile one ili ne bile predmetom zavjeta: siromaštvo, čistoća, poslušnost. Mi smo već kazali, da te kreposti imadu vrijednost znakova. Htjeli bismo ovdje ukratko prikazati, kako su one uvjetom apostolata, jer čine svećenika potpuno raspoloživim.

Siromaštvo

Svećenik je *slobodan,* zato što nema braniti nikakvih materijalnih probitaka. On ne treba štedjeti veze, ne treba pobijati konkurenciju. Njegovo mu siromaštvo dopušta, da daje pravorijek: on nije ni sudac ni stranka. Ne može se sumnjičiti čovjek, koji niti što ima, niti žto traži. Dok on prezire „zemaljsko blago, što ga izjedaju rđa i crvi“ (Matth 6,20), može on govoriti „o jedinom biseru Kraljevstva“ (Matth 13,46). Ljudi mu vjeruju. Zavide mu. On privlači duše, zato jer nije najamnik. On ostaje zaštitnikom nesretnika, ocem siromaha. U nekim vremenima sastojala se ta služba u tom, što je dijelio milostinju Crkve. U naše dane ona postaje, bar za naš francuski kler kao cjelinu, stvarno učešće u neimaštini. I više nego jednom preko podnošljivih granica. Ne radi se bez sumnje o tom, da uzmemo olako tu žalosnu nevolju, premda se podnosi šuteći i dostojno, nevolju, u kojoj žive neki seoski župnici, pa čak i gradski kapelani. Ali izuzevši te krajnje slučajeve, gdje oskudica doslovno guši, ta hotimična praksa siromaštva, koja uostalom kod vjernika stvara neku obvezu, stavlja svećenika njima na dohvat ruke, na službu. No uza sve to ne rješava ga zaslužne budnosti, da sprečava narav, kako se ne bi priljubila uz ono malo, uz ono ništa, što mu preostaje. A još više, da odolijeva prikrivenoj opasnosti povratka bogatstvu, pod izlikom ili s razloga apostolske djelatnosti. Jer ako je očito pravo i

dužnost, da se utječe novcu, ako je ovaj jedino sredstvo, da se dođe do potrebnih predmeta: štampe, gradilišta, vjerskog školstva, opreme socijalnih i dobrotvornih ustanova itd., to ne oduzima svećenstvu, koje svima i dijeli te darove, dužnost, da ništa ne zadržava za sama sebe. Taj zaborav sama sebe treba da se primjenjuje na cijeli svećenikov život: stan, pokućtvo, dokolica... Otkinut od svijeta, jer prikovan na Križ, samo tako će svećenik zračiti oko sebe slobodni ponos Apostola: „Misli se, da ne posjedujemo ništa, a mi posjedujemo sve" (2 Cor 6,10). Po njemu će on u pritisku svagdanjih briga, zajedničkih obiteljima i društvima, biti sijač povjerenja, optimizma i prepuštanja Providnosti. Poput asiškog Siromaha naći će on u svom svagdanjem susretanju sa „sestrom" Siromaštinom, manje za sebe nego za društvo, „savršenu radost" „Kantika stvorenja".

Čistoća

Kad svećenik u cvijetu mladosti obećaje, da će se zauvijek odreći čovječje ljubavi, on je potpuno svijestan, što žrtvuje. Nije to njemu *nametnuto,* kao što drži isuviše općenito mnijenje, ili kako bi to htjela dokazati popularna lažna znanost. On nije ni slabić, ni sanjar, ni slabunjava žrtva zaostale i tiranske Crkve. Nigdje nije čovjek više slobodan, nego ovdje. Jer treba da bude takav, da se odrekne zakonitih užitaka i najprivlačivijih nježnosti ljudskog srca. I zato da bude još više slobodan, on se obvezuje na potpunu i vječnu čistoću. To je tako uzvišena krepost, da ne dopušta nikakve govorničke glose. Ali ona nije ni jedina, ni odjelita krepost. Ljubav - *Caritas* je prva. Bez nje, kako kaže sveti Grgur, „čistoća nije velika" (Homilia 13. in Evang., Rimski brevijar, Commune Confessoris non Pontificis, 8. lectio). I pače, u nekom smislu, ona ne znači ništa. Jer ona vrijedi samo po Ljubavi. Ona je njezin znak. Samo je ljubav čini mogućom. Ona osobito privodi čistoći.

Prije svega zato, što ona *odvaja* svećenika nesamo od puti i njezinih zamki, nego i od čovječje ljubavi. Ljubav je to dopuštena i posvećena, jer ju je Krist učinio Sakramentom. Ali je to veza, koja obuzima čovjeka. Suprug pripada svojoj ženi, djeci. On za druge raspolaže samo jednim dijelom svoga vremena, svojih misli, svoga srca. Naprotiv, kako opaža sveti Pavao u svojoj pohvali dragovoljnog djevičanstva, čistoća odvaja apostola od uskoga ognjišta, ali ga *veže* za sve bez razlike i bez pridržaja. Ljudi se u tome ne varaju. Pa kad daju svećeniku lijepo ime „oca", čine to zato, što znaju, da je on ostavio sve, da njih rodi na uzvišeniji život. Crkveni celibat osniva se svakako na duhovnoj biti novoga kulta - „Bog je Duh" (Jo 4,24). On pomaže isto tako službenika Egzorcizma i sakramenta Pokore, da očuva sama sebe od grijeha, s kojim je on po staleškoj dužnosti u svagdanjem dodiru. Ali on nalazi svoj razlog opstanka u bezuvjetnom pripadanju čitave osobe Bogu i bližnjemu radi ljubavi prema Bogu. Samo se jednom ljubi: svećenik se daje, on ne uzima sebe natrag.

„Error communis" — „supplet Ecclesia"

(i nekoliko misli o crkvenom zakonu)

Necessitas suplendi

1. Doktrina, što ju je kodificirao kanon 209, po kojem Crkva u nekim slučajevima *suplira* neovlaštenom ispovjedniku jurisdikciju, nastala je iz *praktične* potrebe.

2. Predstavimo si takav konkretan slučaj:

Sacerdos Simon je putem podmićivanja i putem intriga došao do dobre župe. Biskup ga je bona fide instalirao, jer niti Simon, niti oni, koji su od Simona primili novac, nijesu biskupu kazali ništa... Takve i slične stvari biskup saznaje obično post festum, kad se nekom zgodom „interesenti" posvade.

3. Simon je dakle *invalide* installatus, ali to znade samo uski krug ljudi, kojima je za sada stalo do toga, da se o stvari šuti.

Pred *vjernicima* važi Simon kao pravi župnik; kako i ne bi? Svečano bio je predstavljen narodu; dekan je tom zgodom držao fulminantan govor, a Simon ganutim glasom obećao, da će čuvati kao vjerni pastir povjereno mu stado.

Kome će doći na um, da ovdje nešto nije u redu?

4. A ipak in rigore juris: Simon nije župnik, quia provisio simoniaca omni vi caret (Can. 729); a njegova savjest...? Pa o toj ovdje ne govorimo, moramo čekati da se istom probudi

Dakle: sve apsolucije i vjenčanja, što ih obavlja Simon, jesu li neveželi?

5. Po strogoj logici *morali bismo* odgovoriti: tako je!

Ali onda se nalazi župa u najvećoj kalamiteti... zar će morati vjernici opetovati sve svoje ispovijedi? Zar se ženidbeni drugovi opet moraju vjenčati? Pa to je moraliter impossibile!

6. Crkva, koja je doživjela u toku mnogih stoljeća najrazličitije kazuse, računala je i sa slučajevima, kao što su opisani: I tako je nastala opravdana doktrina, da Crkva u takvim slučajevima *sanira* pravnu ranu time, da *suplira*, nadoknadjuje jurisdikciju, kada svi ili većina župljana drže, da je Simon zakoniti pastir: „*ex benigna interpretatione* praesumitur *pia mater Ecclesia* ad bonum animarum *supplere jurisdictionem*", kaže sv. Alfonzo (Theol. Mor. lib. 6, n. 572).

7. Simon ima za se svakako neki „titulus coloratus", radi kojega vjernici utemeljeno misle, da je on pravi župnik. - Stari su auktori disputirali, da li se doista traži neki titulus coloratus u slučaju erroris communis. Codex je pitanje riješio: dovoljno je, da postoji „error communis", a za titulus se ne pita.

Ipak, error communis supponit aliquod *factum publicum,* na kojem se temelji, na pr. ispovjednik sjedi sa stolom javno u ispovijedaonici.

Noviji auktori razlikuju: error communis *de facto ili formaliter,* ako se svi ili većina članova neke zajednice (župe, samostana, konvikta) nalazi *stvarno ili formalno* u zabludi, - i error communis *de iure ili fundamentaliter,* ako postoji neki *factum publicum* kao *fundamenat* pro errore tako, da bi cijela zajednica de facto upala u zabludu, čim bi saznala za tu javnu činjenicu. U tom slučaju, čim se *prvi članovi* te zajednice nalaze u zabludi, postoji već error communis *de iure,* i ne treba čekati da error zahvati sve ostale članove de facto.

Crkva suplira jurisdikciju u oba slučaja: in errore communi *tum* de facto *tum* de iure. Tako Wernz-Vidal, Vermeersch-Creusen, Cappello itd, dok klasični Noldin na ističe formalno ove razlike.

8. Ako dakle svećenik sjedi sa štolom u ispovijedaonici (factum publicum) i narod pristupa k ispovijedi, jer ga smatra, videći štolu, ovlaštenim, njegove su apsolucije *validae.*

9. A jesu li ujedno i „*licitae*"? Eto, to je sasvim drugo pitanje. - I tu bismo nešto spomenuli: Vidimo katkada ljude, koji uživaju ugled, da su dobri svećenici, da su barem in secundo gradu perfectionis, - ali kad se radi o „validum" te „licitum" izgube često kompas... Sve njihove topogledne diskusije svršavaju sa zaključkom: „e, dobro, samo da je validum"... eto u *toj* su točki ne samo imperfecti, nego plusquam imperfecti.

Validum et licitum

10. Pazimo: *validum* et *licitum* dva su različita pojma. O *validum* obično diskutiraju dogmatičari (na pr. validitas consecrationis) te kanoniste (na pr. validitas contractus), a *licitum* spada u područje moralke,

11. Kod svih stvari pak moramo paziti, da budu ne samo *validae,* nego i *licitae....* inače možemo stavti moralno - teološke učbenike u arhivu, gdje se nažalost katkada i zaista nalaze!

12. Neka nam bude dozvoljeno, da navedemo par „zornih" primjera:

ako se netko na Veliki Petak najede mesa. svakako „valide" comedit: nasićen je; je li to i „licitum"?

ako bi svećenik prije Mise uzeo opulentan doručak, njegova je Misa „valida"...., estne celebratio „licita"?

ako župnik misi u 6 sati pro populo, a u 10 sati binira aplicando erga stipendium, aplikacija je svakako „valida"; je li i „licita"? Smije li zadržati stipendium?

ako časna sestra bolničarka pobjegne iz bolnice sa jednim nekatolikom, a župnik ih vjenča bez dispense od zavjeta, od mješovite vjere, bez kaucija o odgoju, kanoniste će kazati, da su se tu na krupni način kršili zakoni, ali matrimonium da je ipak „validum"; a moralisti hoće da iskoče iz kože, kako se mogu tako nesavjesno kršiti *moralni* zakoni!

13. Svi ti navedeni primjeri (a mogli bismo nabrojiti još puno) nam dokazuju, da je moralno u najmanju ruku opasno podcjenjivati pitanje de „licito"... i zadovoljavati se sa činjenicom, da je nešto „validum".

Držimo, da bi voditelji duhovnih vježbi imali ovdje vrlo zahvalnu temu za jednu ozbiljnu meditaciju, kod koje bi se neke duše ipak osvjestile, da su *moralni* principi u svojem redu baš tako neumoljivi, kao što su *fizički* zakoni in rerum natura.

Casus practicus

Ali da se vratimo k pitanju.

Da bi čitatelji razumjeli, kada je dozvoljeno svećeniku apsolvirati in „errore", predočimo si konkretan slučaj:

14. Banatski župnik Emilijan, koji je svršio teologiju u Ljubljani, voli ići na ferije u zelenu Sloveniju.

Na Malu Gospu ide on iz Bleda, devotionis causa, na Brezje, da se tamo pomoli za svoje ovčice. — U crkvi vidi, da je puno ljudi za ispovjed, a samo jedan svećenik sjedi; radi toga ide u sakristiju te avizira fratra Tarzicija, neka pozove i druge patre. A brat mu odgovori: „Šta ćete? P. Lazarus nam je pred dva dana teško obolio; P. Auxilius morao je u susjednu župu, gdje je crkveni god, a župnik star i nemoćan; P, Caecilius mora baš da pristupi, da pjeva Misu i održi propovjed, koja mu ispadne obično duga.,. ali evo, Vi gospodine, znate slovenački, pa idite malo ispovijedati...“

15. Župnik Emilijan razmišlja: odmah se sjeti, da za ljubljansku biskupiju *nema jurisdikcije* ali želi pomoći.

Stoga kaže bratu: „dajte mi telefonsku vezu sa biskupijom, da zamolim za jurisdikciju“. — „Jok“, na to će brat, „mi telefona nemamo: uostalom, biskup ima danas krizmu u nekom selu, te ga ne bi smo mogli dostići.“

16. Emilijan, koji je studirao kod prof Ušeničnika i još se sjeća njegovih predavanja, (štaviše, često lista po njegovoj pastoralki!) argumentira ovako: necessitas: crkva puna penitenata; recursus ad episcopum impossibilis; in errore communi supplet Ecclesia... ergo, in nomine Domini, idem u ispovjedaonicu....

17. Kad vjernici primjete, da Emilijan ide sa ljubičastom stolom prema ispovjedaonici, ne pitaju ni odakle je, niti ima li titulus coloratus za jurisdikciju... njima je dostatna plava štola... i grupa kod jedinog ispovjednika odmah se raspolovi.

Emilijan je ostao do preko podne u ispovjedaonici; i kad se crkva isprazni, pozovu ga na ručak, za koji je uvjeren, da ga je pošteno zaradio.

Poslije ručka, uz čašicu cvička, počeli su prijateljski diskutirati: kada smije svećenik ispovijedati bez jurisdikcije.

(Nastavit će se)

IZ BISKUPSKE KANCELARIJE

Broj: 707/1954.
Predmet: **Proslava 200-godišnjice sv. Bone mučenika u Vukovaru.**

Ove godine navršava se 200 godina, kako su relikvije sv. Bone mučenika donesene iz Rima i pohranjene u franjevačkoj župskoj crkvi u Vukovaru.

Kroz 200 godina utjecali su se naši vjernici u nebesku zaštitu sv. Bone, dolazili su i pojedinačno i u procesijama, da se pomole nad relikvijama svetog mučenika. Kult mučenika na teritoriju naše biskupije bio je vrlo živ i intenzivan, pogotovo u vrijeme, kad je doneseno tijelo sv. Bone i dok su još bile svježe uspomene iz mučeničkih vremena osmanlijske okupacije naših krajeva.

U nedelju 27. lipnja ove godine proslavit će vukovarska župa 200-godišnjicu, kako se čuvaju mučeničke relikvije sv. Bone u njihovoj crkvi. Pozivamo i preporučujemo našim vjernicima, da se pridruže proslavi vukovarske župe i da se toga dana nađu u što većem broju u vukovarskoj župskoj crkvi. Vas, velečasna gospodo dušobrižnici, molim, da biste svojim vjernicima navijestili ovu proslavu i o njoj govorili, a koji možete da bi ste i sami proslavi prisustvovali. Učinite sve, da proslava bude što dostojnija i što snažniji odraz naše vjere.

Proslava će trajati od 19.—27. lipnja.

1. Svakog dana bit će ujutro pjevana sveta Misa kod oltara sv. Bone, a navečer propovijed i svečani blagoslov.

2. Na sam dan prijenosa — 24. lipnja — bit će svečana služba Božja kod oltara sv. Bone, koju će služiti mp. o. Nikola Skupnjak, provincijal Hrvatske franjevačke provincije.

3. Glavna svečanost obavit će se u nedjelju 27. lipnja. U 10·30 sati bit će propovijed, zatim sveta Misa, a iza toga procesija s relikvijama, sv. Bone. Navečer u 6 sati završna propovijed, svečani blagoslov i završetak proslave sa zahvalnicom „Tebe Boga hvalimo.“

† **Stjepan**
nasl. biskup

VIJESTI

U toku 1953. godine sveta *Rimska Rota* izrekla je 177 presuda. 170 od njih se odnose na ženidbene parnice, od kojih je 76 završeno proglašenjem nevaljanosti braka.

Ove će se godine navršiti 1600 godina od rođenja *svetog Augustina* (354—430). Sjeverna Afrika i Evropa slavit će tokom ove godine uspomenu na taj centenij.

Sveti Otac *Papa Pijo XII.* održao je tokom godine 1953. 84 govora i radio poruke od kojih je bilo 34 izrečeno na talijanskom, 29 na francuskom, 8 na njemačkom, 5 na engleskom, 4 na latinskom, 3 na španjolskom, i 1 na portugalskom jeziku.

Dva najznačajnija događaja 1953 godine bili su: konzistorij od 12. siječnja, na kojem su bila imenovana 24 nova kardinala, i otvorenje Marijine godine, 8. prosinca.

Od godine 1948—1953. znatno je *porastao broj katolika* u Ruanda-Urundi. Broj katolika se popeo od 896 142 na 1 213 333, a broj katekumena od 240 684 na 466 547.

Kardinal Feltin je *osnovao 8 župa istočnog obreda,* da bi olakšao hiljadama vjernika toga obreda u pariskoj biskupiji vršenje službe Božje.

Tokom 1954. godine predviđeno je *6 kanonizacija:* blaženog Pija X., Marije Crosifixa di Rossa, Petra Chanel, Dominika Savio, Vinka Palloti, Gaspara del Buffalo i Josipa Pignatelli. Ove će se kanonizacije obaviti u tri maha tokom mjeseca svibnja i lipnja.

Papa Pijo X. će biti proglašen svetim 29. svibnja. Svečani obred će se obaviti na trgu svetoga Petra.

Andreja— članica Marijine legije, pozvana je bila na policiju. Istražitelj joj je počeo predbacivati, da je ta organizacija u službi američke špijunaže, oruđe sabotaže u korejskom ratu i slično. Andreja je samo šutila. Istražitelj tada prelazi na omiljelu temu katoličkih sirotišta, na okrutnosti, koje su se navodno u njima dešavale. Kako je Andreji oživjelo lice, te je istražitelj primjetio, da se interesira za te stvari, počeo je opširno slikati, kako su časne sestre tukle siročad, ostavljale ih da umiru od gladi te ih još žive pokapale. Na kraju upita Andreju, što misli o tim stvarima. Ona ispriča svoj životopis. Kad je bila još sasvim mala, izgubila je oca, koji je bio Amerikanac. Majka je bila suviše siromašna, da bi je mogla odgojiti. Poslala ju je u sirotište, o kojemu je istražitelj malo prije govorio. Ondje je odrasla. Svoje dobro zdravlje ima zahvaliti sirotištu, svoja pristojna odijela isto tako, svoje tekuće znanje kineskoga jezika isto tako. Stoga ona osjeća duboku zahvalnost prema tim sestrama, pa je sva pričanja o tobožnjim zvjerstvima nikako ne mogu uvjeriti.

P. Pius Parsch umro. Ovaj veliki radnik na širenju liturgijskog pokreta rodio se 1884 g. u Neustifti u Čehoslovačkoj. Stupio je u red regularnih augustinskih kanonika u Klosterneuburgu i godine 1909 postao je svećenik. — Čitav svoj život posvetio je liturgiji i životu sa liturgijom te svetome Pismu. Izdavao je niz liturgijskih časopisa. Najznamenitije njegove knjige su: Godina spasenja, tumačenje svete Mise, Brevijar za nedjelje i blagdane, Obrednik za laike. U njegovoj nakladi Pučkog liturgijskog apostolata izišao je lijep broj knjiga, brošura, slika — sve u službi širenja liturgijske ideje. Njega možemo s pravom ubrojiti među najjače širitelje savremenog liturgijskog pokreta.

Pater Wilhelm Schmidt mrtav. Veliki poznavalac povijesti čovječanstva, jedan od najpriznatijih naučnika našega doba, umro je 10 veljače 1954, nekoliko dana prije nego je navršio 86 godinu života. Pokojnik je bio član streilerskog misijskog društva. Bio je etnolog, jezikoslovac i poznavalac upoređnog bogoslovlja svjetskog glasa. Slavno je njegovo djelo: Izvor ideje o Bogu — u 5 svezaka. Utirao je nove puteve na području uporednog jezikoslovlja. Kao Nestor evropske nauke i najistaknutiji povjesničar religija, P. Schmidt je imao počasni doktorat mnogih univerziteta, kao Bonna — Löwen-a, Budimpešte, Milana te je bio redovni ili počasni član mnogih Akademija svijeta.

P Schmidt se rodio 16 veljače 1868 kao sin bravara u Hörde u Vestfaliji; posvećen je za svećenika 1892, postao profesor u Sv. Gabrijelu kod Beča 1896, a od 1920 na univerzitetu u Beču; god. 1927 postao je direktor Papinskog etnološkog misiološkog muzeja u Rimu, a od 1939 do 1948 bio je profesor u Freiburgu u Švajcarskoj.

Vlasništvo i naklada Biskupskog Ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strosmayerov trg 6. — Pretplata godišnje 400.— Din. — Broj čekovnog računa 573-T-86 — Tisak Grafičko preduzeće „Jovan Popović“, Beograd, Albanska 17